Minister Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Marcin Kulasek

DAP-WAZ.055.1.2025.JAS
Warszawa, 31 marca 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiedź na zapytanie nr 2308

Szanowny Panie Marszałku,

składam na Pana ręce odpowiedź na zapytanie Posła na Sejm RP Pana Marcina Józefaciuka *w sprawie Pełnomocnika Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego do spraw Równego Traktowania w Obszarze Szkolnictwa Wyższego i Nauki*.

Szanowny Panie Pośle,

odpowiadając na Pana zapytanie, przedstawiam następujące informacje:

1. **Jaki jest powód zniesienia stanowiska Pełnomocnika do spraw Równego Traktowania?**
2. **Jaka komórka przejęła wypisane powyżej obowiązki Pełnomocnika do spraw Równego Traktowania?**
3. **W jaki sposób zabezpieczone zostaną prawa mężczyzn, osób z niepełnosprawnością czy osób neuroatypowych?**
4. **Czy planowane jest powołanie Zespołu doradczego – Rady do spraw Mężczyzn w Szkolnictwie Wyższym i Nauce - i dlaczego / kiedy?**
5. **Czy planowane jest powołanie Zespołu doradczego – Rady do spraw osób z niepełnosprawnościami w Szkolnictwie Wyższym i Nauce - i dlaczego / kiedy?**

Decyzja o odwołaniu Zarządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 11 lutego 2025 r. *w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego do spraw Równego Traktowania w Obszarze Szkolnictwa Wyższego i Nauki* i niepowoływaniu Pełnomocnika została podjęta w związku z pokrywaniem się ze sobą części zadań Pełnomocnika i planowanego wówczas do powołania Zespołu doradczego – Rady do spraw Kobiet w Szkolnictwie Wyższym i Nauce, co wzbudziło wątpliwości prawne Departamentu Prawnego MNiSW. Większość przewidywanych dla Pełnomocnika zadań przejęła powołana 7 marca 2025 roku Rada do spraw Kobiet w Szkolnictwie Wyższym i Nauce. MNiSW ma

jednak nadal w planach powołanie Pełnomocnika ds. Równego Traktowania w Obszarze Szkolnictwa Wyższego i Nauki, który zajmować się będzie kwestiami równości w szerszym kontekście, w tym zagadnieniami równości i równego traktowania mężczyzn, ale także równym traktowaniem osób neuroatypowych, osób z niepełnosprawnościami i innymi dyskryminowanymi grupami. Należy dodać, że funkcja Pełnomocnika jest funkcją pełnioną honorowo i na zasadzie wolontariatu. Zadania Pełnomocnika do spraw Równego Traktowania będą musiały zostać odpowiednio ustalone, żeby prace Rady ds. Kobiet i Pełnomocnika ds. Równego Traktowania były ze sobą komplementarne, a nie pokrywające czy wykluczające się. Pragnę podkreślić, że celem Rady ds. Kobiet jest wspieranie kobiet, a nie jakiekolwiek działania wymierzone przeciwko mężczyznom. Jednocześnie należy podkreślić, że Minister nie powołuje gremiów doradczych w sposób arbitralny, lecz w granicach obowiązujących przepisów prawa oraz w odpowiedzi na konkretne potrzeby wynikające z dialogu ze środowiskiem lub inicjatyw ustawodawczych.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego respektuje konstytucyjne zasady równości, a jego działania skierowane są ku zapewnieniu wszystkim obywatelkom i obywatelom prawa do równego traktowania, we właściwym mu obszarze zadań. Najważniejsze podejmowane przez MNiSW działania równościowe przedstawiam poniżej.

6 marca 2024 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego ustanowił Pełnomocnika do spraw wsparcia uczelni w zwiększaniu dostępności kształcenia dla osób niepełnosprawnych. Do jego zadań należy wspieranie uczelni w działaniach na rzecz zwiększania dostępności kształcenia dla osób z niepełnosprawnościami oraz opracowywanie opinii dotyczących rozwiązań służących eliminowaniu barier w dostępie do kształcenia w uczelniach oraz rekomendacji w zakresie tych rozwiązań. W ramach zabezpieczenia praw osób z niepełnosprawnościami oraz osób neuroatypowych uczelnie otrzymują dotację podmiotową na zadania związane z zapewnieniem osobom z niepełnosprawnościami warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniem na studiach i w szkołach doktorskich lub prowadzeniem działalności naukowej. Środki finansowe z dotacji mogą być wydatkowane m.in. na kursy języka migowego dla studentów, doktorantów oraz dla pracowników uczelni, specjalistyczne szkolenia, udział w olimpiadach i różnego rodzaju wydarzeniach, zakup sprzętu i urządzeń specjalistycznych wspomagających proces dydaktyczny, zakup literatury specjalistycznej i naukowej itp. Sposób podziału dla uczelni środków finansowych na zadania związane z zapewnieniem osobom z niepełnosprawnościami warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania do szkół doktorskich, kształceniu w szkołach doktorskich lub prowadzeniu działalności naukowej określa rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2018 r. w sprawie sposobu podziału dla uczelni środków finansowych na świadczenia dla studentów oraz na zadania związane z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich lub prowadzeniu działalności naukowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 384, z późn. zm.). Przepisy dotyczące kształcenia doktorantów nie wprowadzają zróżnicowania ze względu na status społeczny, płeć, pochodzenie czy stopień niepełnosprawności. Należy zwrócić uwagę, że doktoranci cudzoziemcy kształcą się w szkołach doktorskich na zasadach obowiązujących obywateli polskich. Natomiast osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności otrzymują stypendium doktoranckie w wysokości

zwiększonej o 30% kwoty otrzymywanej przed oceną śródokresową, co z uwzględnieniem dodatku w wysokości 1040,07 zł wynosi co najmniej:

1) 4506,97 – do miesiąca, w którym została przeprowadzona ocena śródokresowa;
2) 6380,97 – po miesiącu, w którym została przeprowadzona ocena śródokresowa.

3 marca 2025 roku została ogłoszona tegoroczna edycja otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego pod nazwą „Organizowanie i animowanie działań na rzecz środowiska akademickiego", do udziału w którym uprawnione są organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 z późn. zm.), prowadzące obejmującą teren całego kraju działalność statutową w środowisku akademickim, w obszarze zgodnym z zakresem rzeczowym zadania. Jednym z tematów tego konkursu jest „zapobieganie zjawiskom nierównego traktowania i dyskryminacji studentów i doktorantów w środowisku akademickim". Dotacje będą przyznawane na realizację w 2025 roku projektów w formie np. konkursów, akcji informacyjnych, konferencji, seminariów, szkoleń, warsztatów lub w innych innowacyjnych formach, których celem mogą być także działania na rzecz praw mężczyzn, osób z niepełnosprawnością czy osób neuroatypowych. Termin składania ofert w Konkursie upływa 24 marca 2025 roku, a wyniki powinny być znane najpóźniej 30 maja 2025 r. Wtedy też będzie wiadomo, czy oraz ile ofert podejmujących ww. tematykę uzyska dofinansowanie.

Dodatkowo, w ramach aktywnych programów ministra, uprawnione do udziału podmioty mają możliwość wnioskowania o finansowanie projektów o różnej tematyce, w tym o tematyce związanej z równym traktowaniem. Obecnie, w ramach programu „Społeczna odpowiedzialność nauki II" finansowane są m. in. następujące projekty związane z powyższą tematyką: „*Niepełnosprawność – to warto wiedzieć*" (wykonawca: Polskie Towarzystwo Zespołu Aspergera w Warszawie), „*Laboratorium intersekcjonalnego wymiaru niepełnosprawności w przestrzeni akademickiej*" (wykonawca: ICHB PAN w Poznaniu). Zapisy umów zawieranych z podmiotami na realizację projektów w ramach programów Ministra zobowiązują Wykonawców do stosowania rozwiązań zapewniających dostępność, o których mowa w ustawie z dnia z 19 lipca 2019 r. *o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411). A w zakresie realizowanych zadań inwestycyjnych, zgodnie z prawem budowlanym, wszystkie dofinansowane przez MNiSW inwestycje uczelni publicznych są realizowane z uwzględnieniem zapewnienia dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wspierani są także studiujący rodzice – matki i ojcowie, którym ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2025 r. poz. 1571, z późn. zm.) gwarantuje konkurencyjny tryb naboru do szkół doktorskich, a w toku kształcenia prawo do zawieszenia kształcenia na okres odpowiadający czasowi trwania urlopu macierzyńskiego, ojcowskiego lub rodzicielskiego, w trakcie którego doktorantowi nadal przysługuje stypendium doktoranckie.

16 grudnia 2024 roku odbyła się w MNiSW konferencja pt. „Równe traktowanie w systemie szkolnictwa wyższego i nauki" zorganizowana w ramach „Ministerialnego Forum Debaty

Akademickiej". Wzięli w niej udział rzecznicy i pełnomocnicy ds. równego traktowania w podmiotach systemu szkolnictwa wyższego i nauki (swin). Spotkanie było okazją do wymiany doświadczeń w kwestii wdrażania działań równościowych w różnych obszarach (w tym m.in. równego traktowania osób z niepełnosprawnościami, neuroatypowych, transseksualnych) i wskazania obszarów wymagających wsparcia ze strony MNiSW. Do końca marca br. MNiSW zbiera rekomendacje od uczestników konferencji dot. tych kwestii. W trakcie konferencji okazało się, że uczestnicy największą wagę przykładali do kwestii równego traktowania ze względu na płeć i w tym obszarze widzą szczególnie pilną potrzebę działań MNiSW. Obszernie odnosili się też do procesu i skutków wdrażania planów równości płci wymaganych przez Komisję Europejską w stosunku do podmiotów ubiegających się o finansowanie w ramach programu Horyzont Europa. Na chwilę obecną nie ma jednak planów powoływania innych zespołów zajmujących się kwestiami równego traktowania w szkolnictwie wyższym i nauce np. w kontekście osób z niepełnosprawnościami czy kwestii płci w odniesieniu do mężczyzn. Warto zwrócić uwagę, że jednym z zadań Rady ds. Kobiet w Nauce jest „identyfikowanie obszarów wymagających podjęcia działań w zakresie polityk równościowych i przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć w podmiotach systemu szkolnictwa wyższego i nauki, rekomendowanie takich działań oraz współpraca z tymi podmiotami, w uzgodnieniu z ministrem, w zakresie ich wdrażania", co oznacza wyrównywanie szans obu płci.

6. Czy powołanie Zespołu doradczego – Rady do spraw Kobiet w Szkolnictwie Wyższym i Nauce nie stoi w sprzeczności z art. 33 Konstytucji RP?

Powołanie Zespołu doradczego – Rady do spraw Kobiet w Szkolnictwie Wyższym i Nauce nie stoi w sprzeczności z art. 33 Konstytucji RP, jako że celem działania Rady do spraw Kobiet jest proponowanie działań prowadzących do wyrównywania szans i równego traktowania w podmiotach systemu szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce. Rada przedstawi MNiSW rekomendacje, w jaki sposób należy gwarantować prawa osób dyskryminowanych ze względu na płeć w nauce i wyrównywać ich szanse na równy rozwój i równe traktowanie. Konieczność wzmożonych działań skierowanych przede wszystkim ku wspieraniu kobiet wynika z przeprowadzonych przez MNiSW analiz dot. obecności kobiet w konkretnych dziedzinach nauki, w tym w obszarze STEM, posiadania stopni i tytułów naukowych oraz stanowisk kierowniczych, które pokazują, że kobiety nadal napotykają na liczne ograniczenia w ich rozwoju naukowym i zawodowym m.in. poprzez zjawisko szklanego sufitu, wypadanie z rynku pracy na okres ciąży i macierzyństwa, nierówny dostęp do finansowania badań naukowych, podwójne obciążenia pracą zawodową i obowiązkami opiekuńczymi czy kwestie społeczno-kulturowe. Potwierdzają to zlecane przez MNiSW Ośrodkowi Przetwarzania Informacji – Państwowemu Instytutowi Badawczemu (OPI PIB) raporty dot. trendów związanych z aktywnością kobiet wśród nauczycieli akademickich[1], studiowania na uczelniach technicznych, wdrażania planów równości płci[2], a także inne źródła, np. dane GENDERACTIONplus data dashboard[3] czy raport Narodowego Centrum Nauki „Funkcjonowanie kobiet i mężczyzn w nauce. Wyniki sondażu" z 2022 r., analizujący przyczyny utrudnionego funkcjonowania kobiet w nauce i szkolnictwie wyższym. Wszystkie

[1] https://radon.nauka.gov.pl/raporty/nauczycielki_akademickie
[2] https://radon.nauka.gov.pl/analizy/plany-rownosci-plci-w-instytucjach-naukowych-w-Polsce
[3] https://genderaction-data-dashboard.opi.org.pl/#/

one zgodnie wskazują na dysproporcje pomiędzy kobietami i mężczyznami w obszarze nauki i szkolnictwa wyższego. I tak, największe dysproporcje w udziale etatów kobiet i mężczyzn zatrudnionych jako nauczyciele akademiccy widoczne są w obszarze STEM (Nauka, Technologia, Inżynieria i Matematyka) – 33,3% to udział kobiet[4] (2022). Udział etatów kobiet-nauczycielek akademickich zatrudnionych na poszczególnych stanowiskach spada wraz ze szczeblem w hierarchii – na stanowisku asystenta wynosi 56,5%, adiunkta 50,5%, profesora uczelni 40,2%, a profesora zaledwie 27,9%. Indeks szklanego sufitu (Glass Ceiling index, GCI) jest w obszarze STEM największy i wynosi 1,83, co oznacza, że kobiety prawie dwa razy rzadziej osiągają w tym obszarze wyższe stopnie i tytuły naukowe. Należy dodać, że Rady ds. Kobiet istnieją też w innych resortach, np. w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – Rada ds. Kobiet na Rynku Pracy, i są odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby wsparcia tej grupy społecznej.

7. **Proszę o przedstawienie danych w podziale na płeć z ostatnich 5 lat - liczba osób, które uzyskały stopień licencjat, magister oraz tytuł doktor, doktor habilitowany oraz profesor.**

W roku 2024 kobiety stanowiły 46% ogółu badaczy w polskiej nauce. Największy ich odsetek zaobserwowano w naukach medycznych i o zdrowiu oraz rolniczych (po 58%). Największa dysproporcja w liczebności między płciami charakteryzowała nauki inżynieryjno-techniczne, w których kobiety stanowiły 29%. Im dalszy etap kariery naukowej, tym niższy odsetek kobiet wśród badaczy – wśród doktorów habilitowanych odsetek kobiet wyniósł 44%, a profesorów – 30%. Kobiety stanowiły większość osób w grupie legitymującej się stopniem doktora (52%).

Liczba i udział procentowy absolwentów wg. płci: tytuł zawodowy magistra (lub równorzędny):

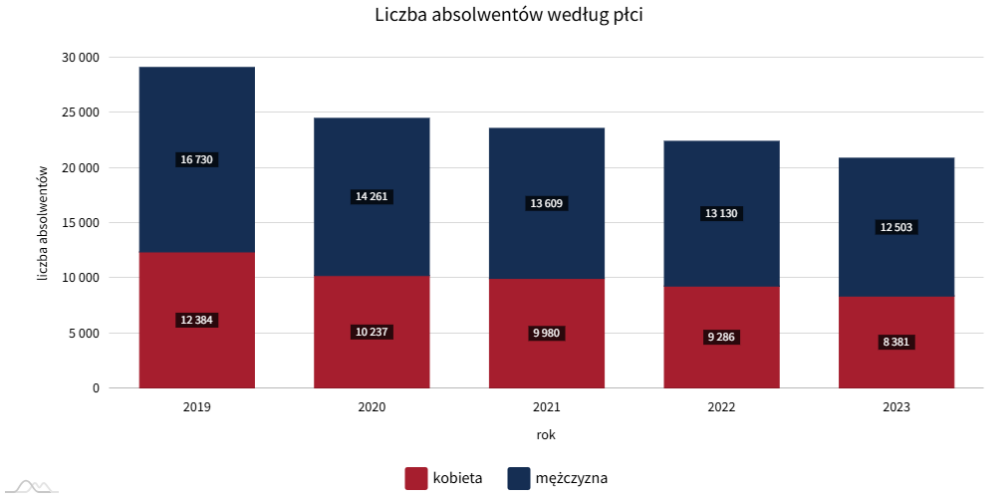

[4] *https://radon.nauka.gov.pl/raporty/nauczycielki_akademickie*

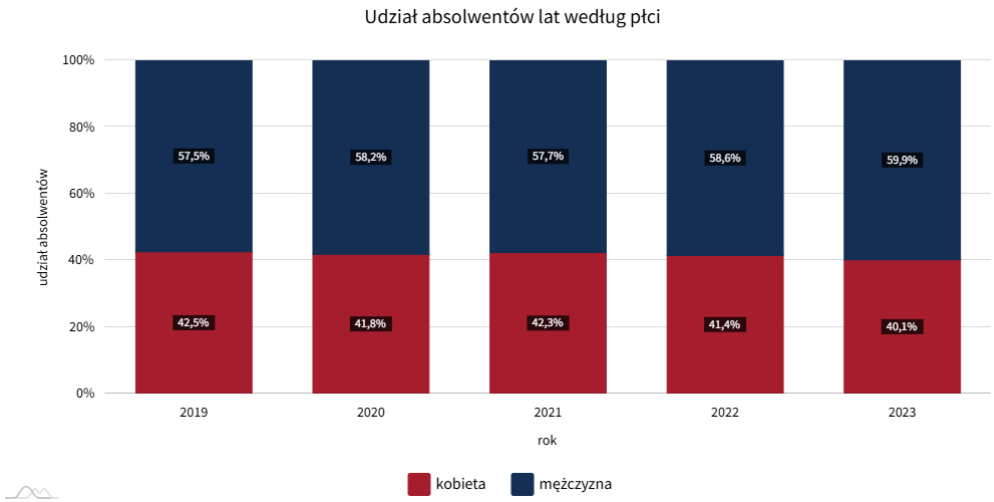

rok	kobieta	mężczyzna
2019	12384	16730
2020	10237	14261
2021	9980	13609
2022	9286	13130
2023	8381	12503

Tabela do wykresów. Źródło: https://radon.nauka.gov.pl/raporty, raport „Absolwenci”.

Liczba kobiet i mężczyzn, którzy uzyskali stopień naukowy doktora w poszczególnych latach:

W 2019 roku nastąpiła duża zmiana w organizacji kształcenia doktorskiego. Studia doktoranckie starego trybu zostały zastąpione przez nowo utworzone szkoły doktorskie. Ostatni doktoranci zakończyli swoje studia doktorskie w 2024 r. Jednocześnie, pierwsi słuchacze szkół doktorskich zakończyli swoje studia i złożyli prace doktorskie.

W związku z zastąpieniem dotychczasowych studiów trzeciego stopnia szkołami doktorskimi, od roku 2019 liczba osób kształcących się na studiach doktoranckich spada. W 2022 roku w studiach doktoranckich uczestniczyło 8,9 tys. osób, trzy razy mniej niż w roku 2019.

STUDIA DOKTORANCKIE:

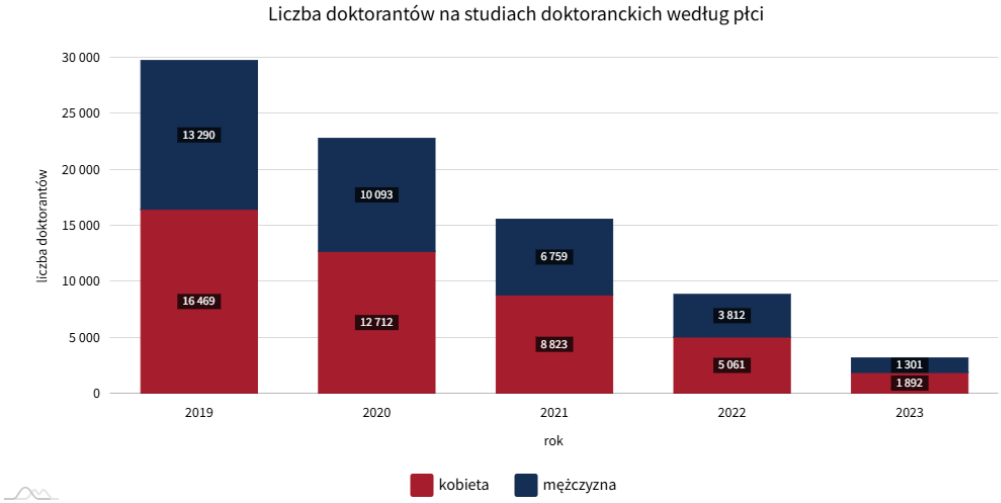

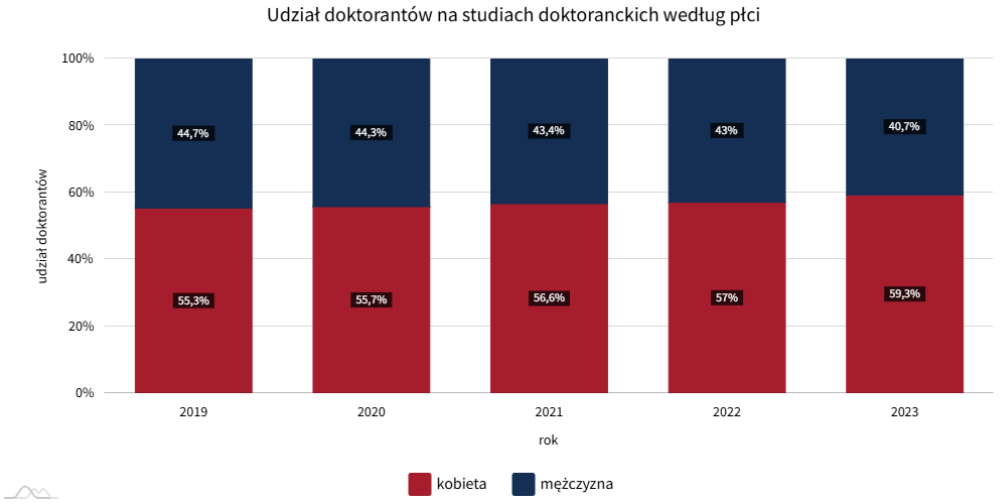

SZKOŁY DOKTORSKIE:

W 2022 roku w szkołach doktorskich kształciło się około 7,6 tys. doktorantek i 7,7 tys. doktorantów. Co ciekawe, niewielka przewaga mężczyzn odróżnia doktorantów w szkołach doktorskich od doktorantów na studiach doktoranckich – w tym drugim przypadku w ostatnich latach niezmiennie ponad połowę stanowiły i stanowią kobiety.

telefon: +48 22 52 92 718
adres e-mail: kancelaria@mnisw.gov.pl
gov.pl/nauka

ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa

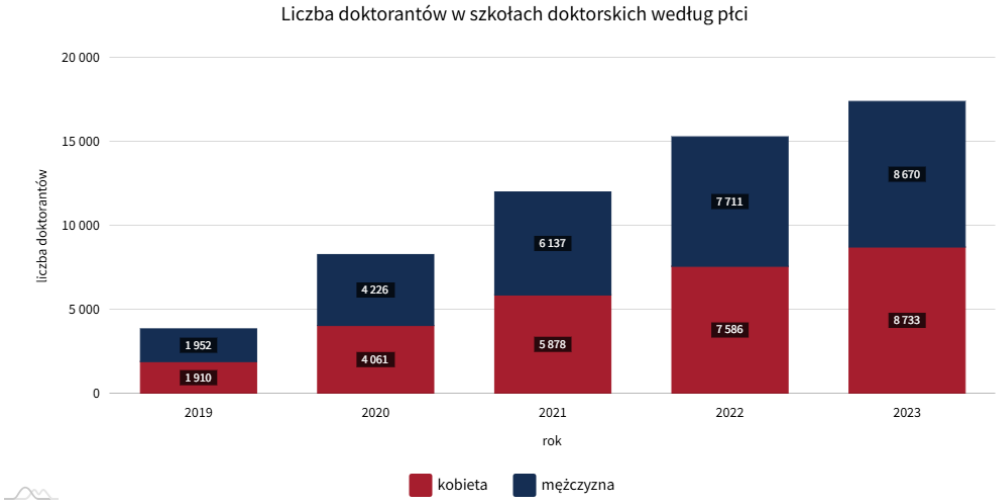

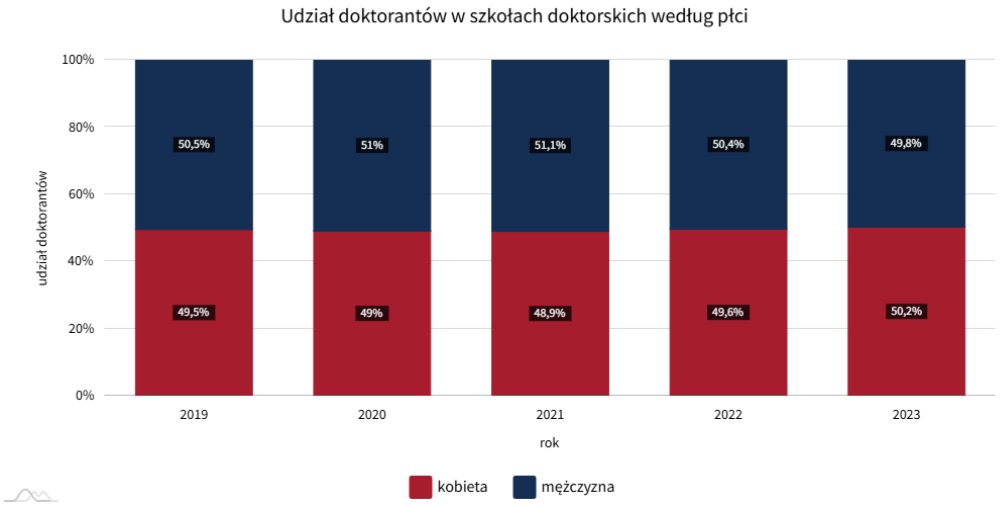

Łączna liczba osób kształcących się na studiach trzeciego stopnia (bez osób realizujących doktorat wdrożeniowy) wynosi zatem aktualnie ok. 19 200 osób (bieżące dane wskazują na 2 597 osób kończących nadal kształcenie w ramach studiów doktoranckich, oraz ok. 16 610 osób odbywających kształcenie w szkołach doktorskich). Liczba osób kształcących się w szkołach doktorskich wskazuje, że dynamika wzrostu liczby doktorantów nieco zwolniła w latach 2023-2024 w stosunku do okresu 2019-2022 jednak w dalszym ciągu liczba ta systematycznie rośnie. **Spośród wszystkich doktorantów odbywających kształcenie w szkołach doktorskich 50,2% (8338 osób) stanowią kobiety i 49,8% mężczyźni (8271 osób)**.

telefon: +48 22 52 92 718
adres e-mail: kancelaria@mnisw.gov.pl
gov.pl/nauka

ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa

Liczba nadanych stopni doktora oraz doktora habilitowanego:

ROK	Stopnie doktora habilitowanego				Stopnie doktora			
	ogółem	w tym kobiety	z liczby „ogółem" nadane w uczelniach i instytutach ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego		ogółem	w tym kobiety	z liczby „ogółem" nadane w uczelniach i instytutach ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego	
			razem	w tym kobiety			razem	w tym kobiety
2023	1033	525	636	309	7990	4412	5603	2949
2022	986	451	616	270	6564	3607	4293	2216
2021	819	380	490	212	5261	2791	3431	1752
2020	2046	904	1525	664	4451	2356	2904	1485
2019	3182	1542	2330	1120	7100	3805	4956	2590

Źródło: Publikacja GUS „Szkolnictwo wyższe i jego finanse"

Liczba nadanych tytułów naukowych profesora:

ROK	Ogółem	W tym kobiety	**W tym kobiety [%]**	Z liczby ogółem nadane pracownikom uczelni	
				razem	w tym kobiety
2023	626	261	**42%**	551	236
2022	484	179	**37%**	423	158
2021	605	224	**37%**	597	220
2020	889	327	**37%**	785	286

Liczę, że przekazane szczegółowe wyjaśnienia zostaną przyjęte jako wyczerpujące w zakresie przedłożonej przez Pana Posła interpelacji.

Z wyrazami szacunku

Marcin Kulasek
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego
/ – podpisano cyfrowo/

Do wiadomości:
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.

telefon: +48 22 52 92 718
adres e-mail: kancelaria@mnisw.gov.pl
gov.pl/nauka
ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa